

Обґрунтування створення іхтіологічного заказника місцевого значення "Кам'яний ріг"

Територія проектного іхтіологічного заказника розташована в межах Козелецького району Чернігівської області. Вона включає акваторію р. Десна шириною 150 м від точки впадання правобережної затоки в урочищі "Кам'яний ріг" та водоохоронні зони по обох берегах річки в смузі довжиною 1 км.

Загальна площа об'єкту 15 га.

Землекористувачем вказаної території є Морівська селищна рада.

За фізико-географічним районуванням територія об'єкту належить до Дніпровсько-Деснянського району Чернігівського Полісся.

Урочище "Кам'яний ріг" являє собою відрізок р. Десна в зоні виходу морених кам'янистих розсипів льодовикового походження. Розмивання цих відкладів призвело до формування кам'янистого перекату, що є рідкісним явищем для Десни. Правий берег річки вищий, являє собою смугу піщаних узвиш, вкритих сірими та підзолистими ґрунтами. Поблизу ж річки ґрунти лугові та болотяні. Об'єкт поєднує такі основні групи рослинності:

- 1) водна та прибережно-водна рослинність,
- 2) болотисті луки,
- 3) ділянки псамофітної рослинності,
- 4) прибережні дубово-осикові ліси.

Водна рослинність представлена в основному угрупованням рдеснику гребінчастого та пронизанолистого, а також водопериці кільчастої.

Навколводна рослинність утворює суцільну прибережну стіну. В її складі присутні очерет звичайний, лепешняк великий, рогіз широколистий та вузьколистий, бульбокомиш морський та сусак зонтичний.

На вологих прибережних ґрунтах сформувалися вологі прибережні зарості. Вони представлені угрупованнями осоки гострої, рідше лепешняку великого. Флористичне ядро в них утворюють такі гідрофільні види як череда трироздільна, вероніка Бакабунга, жовтець повзучий, плакун верболистий, вербозілля звичайне. В складі таких лук трапляється рідкісний холодок тонколистий.

Прибережні піщані пагорби в основному вкрито листяним лісом з дуба черешчатого, в'язу гладенького, берези бородавчатої та осики. В знижених місцях береги зарослі лісом з верб сірої, тритичинкової та білої за участю аморфи кушової. В трав'яному покриві домінують хвилівник звичайний та білокопитник гібридний.

На піщаних узвишсях сформувалися псамофітні угруповання з вівсяниці Беккера, келерії сизої та кунчику наземного. Флористичне ядро формують щавель кислий, агалик-трава гірська, цмин піщаний, булавоносець сіруватий, полин дніпровський та Маршала. В складі таких угруповань зустрічаються козельці українські, занесені до Європейського Червоного списку.

Відповідно до різноманіття типів рослинності напрочуд багатим є тваринний світ вказаної території. Тут зустрічається цілий перелік видів комах, занесених до Червоної книги України. Це дозорець-імператор, кордулегастер

кільчастий, стрічкарка блакитна, вусач мускусний та ін. Їх збереження нерозривно пов'язано з існуванням комплексу прибережних ландшафтів.

На території об'єкту мешкають деревна жаба та джерелянка, що охороняються міжнародною Червоною книгою, а також часничниця, зелена ропуха та гостроморда жаба, що охороняються Бернською конвенцією.

В прибережних комплексах все ще зустрічаються кам'яна куниця, ласка і тхір чорний, що охороняються Бернською конвенцією.

Вказана територія становить виключне значення для збереження та відтворення однієї з останніх популяцій стерляді – вкрай малочисельної єдиної суто прісноводної осетрової риби, що занесена до Міжнародної Червоної книги, Європейського Червоного списку, Бернської конвенції та Червоної книги України. Кам'яні розсипи урочища є найкращим місцем для нересту цієї найціннішої з наших прісноводних риб, тому збереження небагатьох таких місць – питання виживання виду.

Враховуючи виключне значення цієї території для збереження однієї з останніх популяцій стерляді пропонується оголосити територію об'єкту іхтіологічним заказником місцевого значення.

Доцент Київського Національного
університету ім. Т. Шевченка, к.б.н.

А.В. Подобайло

Координатор роботи по створенню об'єктів
ПЗФ

І.Ю. Парнікоза

Київського еколого-культурного центру
Підпис Подобайла А.В. засвідчую
Декан біологічного факультету КНУ

Л.І. Остапченко

Директор Київського еколого-культурного
центру

В.Є. Борейко